

Informacja o realizacji w województwie mazowieckim w 2014 roku ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów i wynikach kontroli w tym zakresie

Zatwierdzam:
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej

Wiesława Kacperka-Błęgańska

Warszawa, dnia 8 kwietnia 2015 r.

1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 114) określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych, a także zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej i zgodnie z przepisem art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, świadczenia rodzinne i koszty ich obsługi, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Decyzje w zakresie świadczeń rodzinnych wydaje, zgodnie z przepisami ustawy, wójt/burmistrz/prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne lub otrzymującej te świadczenia.

1.1 Prawo do świadczeń rodzinnych

Świadczenia rodzinne można podzielić na 4 grupy świadczeń, do których należą: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami do zasiłku rodzinnego, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, oraz jednorazowa zapomoga wypłacana przez gminy na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. w oparciu o uchwałę rady gminy oraz finansowana ze środków własnych gminy.

ZASIŁEK RODZINNY:

Prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się

- Dochód na jednego członka rodziny nie może przekraczać **574 zł**
- Jeśli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, to dochód nie może przekraczać **664 zł**

Kwoty zasiłków:

- **77 zł** – na dziecko do ukończenia 5 roku życia
- **106 zł** – na dziecko powyżej 5 roku życia do 18 roku życia
- **115 zł** – na dziecko powyżej 18 roku życia do 24 roku życia

DODATKI DO ZASIŁKU RODZINNEGO:

- przysługują osobom uprawnionym do zasiłku rodzinnego

a) Dodatek z tytułu urodzenia dziecka (jednorazowy):

1000 złotych – przysługuje matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka na każde dziecko urodzone podczas jednego porodu. Dodatek przysługuje także opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu.

Wymóg bezwzględny: udokumentowane pozostawanie kobiety pod opieką medyczną od co najmniej 10 tygodnia ciąży do porodu.

b) Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego:

400 złotych - przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeśli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

- 24 miesięcy kalendarzowych
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeśli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu;
- 72 miesięcy kalendarzowych, jeśli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności

c) Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka:

170 złotych miesięcznie na dziecko nie więcej jednak niż **340 złotych** na wszystkie dzieci

Jeśli dziecko legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80 złotych, nie więcej jednak niż 160 złotych na wszystkie dzieci.

Przysługuje samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka lub opiekunowi prawnemu jeśli nie zostało zasadzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców, bo: drugi rodzic dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznany lub powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone.

d) Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej:

80 złotych miesięcznie na trzecie i następne dzieci

e) Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji

- Dla dziecka do ukończenia 16 roku życia, jeśli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności
- Dla dziecka powyżej 16 roku życia do 24 roku życia, jeśli posiada orzeczenie o umiarkowanym bądź znacznym stopniu niepełnosprawności

Kwoty:

60 złotych – na dziecko do ukończenia 5 roku życia

80 złotych na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia

f) Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne) - jednorazowy:

100 złotych – raz w roku – wniosek o wypłatę dodatku składa się do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne.

g) Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania:

- **90 złotych** – w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, bądź szkoły podstawowej lub gimnazjum (dziecko niepełnosprawne)
- **50 złotych** – w związku z dojazdem do szkoły

Dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego

JEDNORAZOWA ZAPOMOGA Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA

- **1000 złotych** na jedno dziecko, wniosek składa się w ciągu 12 miesięcy od narodzin dziecka lub dnia objęcia opieką prawną, opieką faktyczną albo przysposobienia nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia- **kryterium dochodowe 1922 zł na osobę w rodzinie**

Wymóg bezwzględny: udokumentowane pozostawanie kobiety pod opieką medyczną od co najmniej 10 tygodnia ciąży do porodu.

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE:

Zasilek pielęgnacyjny:

153 złotych (bez względu na dochody)

Uprawnieni:

- niepełnosprawne dziecko do ukończenia 16 roku życia
- osoba niepełnosprawna powyżej 16 roku życia, jeśli posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności
- osoba powyżej 16 roku życia legitymująca się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeśli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia
- osoba powyżej 75 roku życia

Świadczenie pielęgnacyjne:

- **620 złotych (w okresie od 1.01.2014 r. do 30.04.2014 r.), 800 złotych (w okresie od 1.05.2014 r. do 31.12.2014 r.) oraz 1200 złotych (od 1.01.2015 r.)** przysługujące:
 - a) matce lub ojcu,
 - b) opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - c) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - d) innym osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

Warunkiem jest rezygnacja lub niepodejmowanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej celem sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym lub osobą legitymującą się znacznym stopniem niepełnosprawności.

Ponadto, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeśli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej jednak nie później niż do 25 roku życia.

Specjalny zasiłek opiekuńczy

- **520 złotych** – uzależniony od kryterium dochodowego – 664 zł na osobę.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami kodeksu rodzinnego i opiekuńczego ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom.

Warunkiem jest rezygnacja lub niepodejmowanie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przez osobę sprawującą opiekę w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej i długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

1.2. Liczba osób uprawnionych do świadczeń rodzinnych oraz liczba wypłaconych świadczeń

Na podstawie sprawozdania za IV kwartał 2014 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ustalono, że w 2014 r. w województwie mazowieckim przeciętnie miesięcznie do świadczeń rodzinnych uprawnionych było 356 000 osób. W 2014 r. wypłacono łącznie 5 923 975 świadczeń rodzinnych (w tym 4225 świadczeń w ramach koordynacji) na łączną kwotę 800 768 629 złotych (w tym w ramach koordynacji - 1 042 478 złotych).

Największą liczbę wypłaconych świadczeń rodzinnych stanowił zasiłek rodzinny (52,61% wypłaconych świadczeń i 38,76 % ogólnej kwoty wypłaconych świadczeń rodzinnych), na kolejnym miejscu uplasowały się dodatki do zasiłków rodzinnych, które stanowiły 24,5 % liczby wypłaconych świadczeń rodzinnych, ale ze względu na kwotę wypłaconych świadczeń znalazły się na trzecim miejscu (21,97 %). Na trzecim miejscu pod względem liczby wypłaconych świadczeń znalazły się zasiłki pielęgnacyjne (19,4 %), które w odniesieniu do kwoty wypłaconych zasiłków znalazły się na drugim miejscu (21,97%). Kolejno na liście pod względem udziału procentowego wypłaconych świadczeń oraz wypłaconych kwot znalazły się: świadczenia pielęgnacyjne (2,7% wypłaconych

świadczeń i 14,6 % kwot wypłaconych świadczeń), jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (0,59% wypłaconych świadczeń i 4,36 % kwot wypłaconych świadczeń), specjalny zasiłek opiekuńczy (0,2% wypłaconych świadczeń i 0,76 % kwot wypłaconych świadczeń) oraz dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego, który w 2014 r. był wypłacany w związku z orzeczeniami organów odwoławczych (0,0029 % wypłaconych świadczeń i 0,0022 % kwot wypłaconych świadczeń).

Tabela nr 1
Wypłacone w 2014 r. świadczenia rodzinne

Rodzaj świadczenia rodzinnego:	Liczba wypłaconych świadczeń	Udział procentowy	Kwota wypłaconych świadczeń	Udział procentowy
Zasiłki rodzinne	3 116 698	52,61 %	310 437 278	38,76 %
Dodatki do zasiłków rodzinnych	1 451 211	24,5 %	156 492 971	19,54 %
Zasiłki pielęgnacyjne	1 149 772	19,4 %	175 915 009	21,97 %
Świadczenia pielęgnacyjne	159 315	2,7 %	116 903 212	14,6 %
Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego	174	0,0029 %	17 400	0,0022 %
Specjalny zasiłek opiekuńczy	11 886	0,2 %	6 083 759	0,76 %
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	34 919	0,59 %	34 919 000	4,36 %
RAZEM	5 923 975	100 %	800 768 629	100 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Tabela nr 2
Wypłacone w 2014 r. zasiłki rodzinne z podziałem na wiek osób uprawnionych

Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku:	Liczba świadczeń	Udział procentowy	Kwota wypłaconych świadczeń	Udział procentowy
	3 116 698	100 %	310 437 278	100 %
- do ukończenia 5. roku życia	773 579	24,82 %	59 565 660	19,19 %
- powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia	2 065 128	66,26 %	218 902 704	70,51 %

- powyżej 18. roku życia do ukończenia 21. roku życia	271 759	8,72 %	31 252 234	10,07 %
- powyżej 21. roku życia do ukończenia 24. roku życia	6 232	0,2 %	716 680	0,23 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Tabela nr 3

Wypłacone dodatki do zasiłku rodzinnego z podziałem na ich rodzaj

Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	Liczba wypłaconych świadczeń	Udział procentowy	Kwota wypłaconych świadczeń	Udział procentowy
	1 451 211	100 %	156 492 971	100 %
- urodzenia dziecka	13 465	0,93 %	13 464 729	8,6 %
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	65 929	4,53 %	25 108 467	16,04%
- samotnego wychowywania dziecka	145 969	10,06%	25 503 155	16,3%
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	177 666	12,24 %	13 606 160	8,69%
- rozpoczęcia roku szkolnego	195 616	13,48 %	19 561 600	12,5%
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	335 322	23, 11 %	17 869 380	11,41%
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	517 244	35,64 %	41 379 480	26,44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Tabela nr 4

Wypłacone świadczenia pielęgnacyjne

Świadczenia pielęgnacyjne, z tego wypłacone na podstawie:	Liczba wypłaconych świadczeń	Udział procentowy	Kwota wypłaconych świadczeń	Udział procentowy
	159 315	100%	116 903 212	100 %
art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy (matce lub ojcu)	154 679	97,1 %	113 461 206	97,05%
art. 17 ust. 1 pkt 2 ustawy (opiekunowi faktycznemu dziecka)	418	0,26 %	303 547	0,26%
art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy (osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną)	261	0,16 %	188 739	0,16%

art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy (innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny)	3 931	2,47 %	2 878 599	2,46%
--	-------	--------	-----------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Tabela nr 5

Wyłacone zasiłki pielęgnacyjne

Zasiłki pielęgnacyjne, z tego wypłacone na podstawie:	Liczba wypłaconych świadczeń	Udział procentowy	Kwota wypłaconych świadczeń	Udział procentowy
	1 149 772	100 %	175 915 009	100 %
art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy (niepełnosprawnemu dziecku)	306 223	26,63 %	46 852 119	26,63%
art. 16 ust. 2 pkt 2 ustawy (osobie niepełnosprawnej powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności)	451 238	39,24 %	69 039 460	39,25%
art. 16 ust. 3 ustawy (osobie powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała do ukończenia 21 roku życia)	355 010	30,88 %	54 316 377	30,88%
art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy (osobie, która ukończyła 75 lat)	37 301	3,25 %	5 707 053	3,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

1.3. Liczba rodzin uprawnionych do świadczeń rodzinnych

Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu zbiorczym z realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych za 2014 r. można wnioskować, że przeciętnie miesięcznie w województwie mazowieckim uprawnionych do świadczeń z rodzinnych było 211 708 rodzin. Spośród tej liczby przeciętnie miesięcznie 131 140 rodzin pobierało zasiłek rodzinny, z czego: 48 099 rodzin pobierało zasiłek rodzinny na 1 dziecko, 52 600 pobierało zasiłek rodzinny na 2 dzieci, 21 309 rodzin pobierało zasiłek rodzinny na 3 dzieci, natomiast 9 044 rodzin pobierało zasiłek rodzinny na 4 i więcej dzieci. Pozostałe rodziny pobierały świadczenia rodzinne inne niż zasiłek rodzinny z dodatkami.

Najwięcej rodzin pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu stanowiły rodziny wychowujące 1 lub 2 dzieci. Spośród rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających

świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu stanowiły rodziny z dochodem miesięcznym pomiędzy 200,01 złotych a 400 złotych (37,17%). Następnie rodziny z dochodem pomiędzy 400,01 złotych a 539 złotych (22,93%), kolejno z dochodem do 200 złotych (22,83%), rodziny nie osiągające żadnego dochodu (8,9%), rodziny uzyskujące dochód pomiędzy 574,01 zł do 1922 złotych (4,27%) oraz od 539,01 złotych do 574 złotych (3,9%).

Tabela nr 6.

Rodziny pełne pobierające świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie (bez dziecka niepełnosprawnego)

Liczba rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego, pobierających świadczenia rodzinne, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	z 1 dzieckiem	z 2 dziećmi	z 3 dziećmi	z 4 i więcej dziećmi	RAZEM	Udział procentowy
	31 058	40 265	16 346	6 563	94232	100%
bez dochodu	4 274	3 058	801	259	8 392	8,9%
- do 200 zł	6 065	8 568	4 329	2 547	21 509	22,83 %
- od 200,01 do 400 zł	10 617	15 665	6 347	2 396	35 025	37,17%
- od 400,01 do 539 zł	7 312	9 551	3 694	1 054	21 611	22,93%
- od 539,01 do 574 zł	1 166	1 725	631	151	3 673	3,9%
- od 574,01 do 1922 zł	1 624	1 698	545	157	4 024	4,27%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Spośród rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu stanowiły rodziny z dochodem miesięcznym pomiędzy 200,01 złotych a 400 złotych (34,68%). Następnie rodziny z dochodem pomiędzy 400,01 złotych a 539 złotych (26,38%), kolejno z dochodem do 200 złotych (24,72%), rodziny nie osiągające żadnego dochodu (7,68%), rodziny uzyskujące dochód pomiędzy 539,01 złotych do 574 złotych (4,41%) oraz 574,01 zł do 1922 złotych (2,13%).

Tabela nr 7.

Rodziny pełne pobierające świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie (z dzieckiem niepełnosprawnym)

Liczba rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających świadczenia rodzinne, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	z 1 dzieckiem	z 2 dziećmi	z 3 dziećmi	z 4 i więcej dziećmi	RAZEM	Udział procentowy
	2551	4442	2317	1321	10631	100 %
- bez dochodu	294	346	124	52	816	7,68%
- do 200 zł	462	979	622	565	2628	24,72%
- od 200,01 do 400 zł	829	1591	848	419	3687	34,68%
- od 400,01 do 539 zł	777	1232	576	219	2804	26,38%
- od 539,01 do 574 zł	125	195	100	49	469	4,41%
- od 574,01 do 1922 zł	63	100	48	16	227	2,13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Spośród rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu stanowiły rodziny z dochodem miesięcznym pomiędzy 200,01 złotych a 400 złotych (33,52%). Następnie rodziny z dochodem do 200 złotych (27,13%), rodziny nie osiągające żadnego dochodu (16,79%), kolejno z dochodem od 400,01 do 539 złotych (16,63%), rodziny uzyskujące dochód pomiędzy 574,01 zł do 1922 złotych (3,13%) oraz 539,01 złotych do 574 złotych (2,8%).

Tabela nr 8.

Rodziny niepełne pobierające świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie (bez dziecka niepełnosprawnego)

Liczba rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających świadczenia rodzinne, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 i więcej dzieci	RAZEM	Udział procentowy
	13676	7326	2431	1028	24461	100 %
- bez dochodu	3010	862	183	51	4106	16,79%
- do 200 zł	3705	1830	725	378	6638	27,13%
- od 200,01 do 400 zł	4037	2745	986	431	8199	33,52%
- od 400,01 do 539 zł	2118	1410	407	134	4069	16,63%
- od 539,01 do 574 zł	370	232	63	20	685	2,8%
- od 574,01 do 1922 zł	435	248	67	15	765	3,13%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Spośród rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu stanowiły rodziny z dochodem miesięcznym pomiędzy 200,01 złotych a 400 złotych (37,51%). Następnie rodziny z dochodem do 200 złotych (25,38%), pomiędzy 400,01 złotych a 539 złotych (19,43%), rodziny nie osiągające żadnego dochodu (12,42%), kolejno rodziny uzyskujące dochód pomiędzy 539,01 złotych do 574 złotych (3,39%) oraz od 574,01 zł do 1922 złotych (1,87%).

Tabela nr 9.

Rodziny niepełne pobierające świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie (z dzieckiem niepełnosprawnym)

Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających świadczenia rodzinne, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	z 1 dzieckiem	z 2 dzieci	z 3 dzieci	z 4 i więcej dzieci	RAZEM	Udział procentowy
	1419	1056	433	246	3154	100%
- bez dochodu	221	119	37	15	392	12,42%
- do 200 zł	349	254	107	90	800	25,38%
- od 200,01 do 400 zł	493	392	190	108	1183	37,51%
- od 400,01 do 539 zł	290	226	72	25	613	19,43
- od 539,01 do 574 zł	38	44	18	7	107	3,39
- od 574,01 do 1922 zł	28	21	9	1	59	1,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

Porównując powyższe dane można stwierdzić, że spośród rodzin pobierających świadczenia rodzinne uzależnione od dochodu, wiodącą grupą są rodziny uzyskujące dochody miesięczne w przedziale od 200,01 zł do 400 złotych. Rodziny nie uzyskujące żadnych dochodów znajdują się na ogół dopiero na 4 miejscu.

1.4. Jednorazowa zapomoga wypłacana przez gminę na podstawie art. 22a ustawy o świadczeniach rodzinnych

W województwie mazowieckim w 2014 r. tylko 4 gminy na 314 wypłaciły jednorazową zapomogę ze środków własnych, przyznana w drodze uchwały rady gminy na podstawie art. 22a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Zasady udzielania jednorazowej zapomogi określa uchwała rady gminy i w związku z rodzeniem jednego dziecka może być przyznana tylko jedna zapomoga. W województwie mazowieckim łącznie wypłacono 279 jednorazowych zapomóg na kwotę 229 500 złotych. Gminy, które w 2014 r. wypłacały jednorazową zapomogę ze środków własnych to: Józefów, Mszczonów, Sobolew oraz Wyszków.

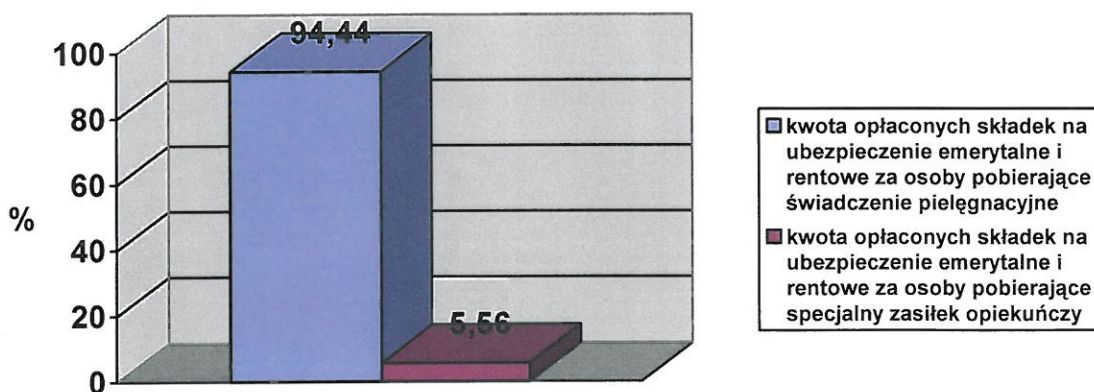
1.5. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe

Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która pobiera świadczenia rodzinne w postaci: świadczenia pielęgnacyjnego oraz specjalnego zasiłku opiekuńczego przez okres niezbędny do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego), z zastrzeżeniem art. 87 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Składkę opłaca się od podstawy odpowiadającej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów świadczeniach rodzinnych. Jeżeli osoba pobierająca świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy podlega obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z innego tytułu, wówczas organ właściwy nie ma obowiązku opłacania ww. składek.

W 2014 r. w województwie mazowieckim opłacono łącznie 121 269 składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne (w tym w ramach koordynacji - 759 świadczeń) w łącznej kwocie 24 068 590 złotych (w tym w ramach koordynacji 153 138 złotych), co stanowiło 94,44% ogólnej kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy. Za osoby pobierające specjalny zasiłek pielęgnacyjny opłacono 10 239 świadczeń w postaci składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (w tym w ramach koordynacji - 7 świadczeń) w łącznej wysokości 1 416 966 złotych (w tym w ramach koordynacji 423 złotych), co stanowiło 5,56 % ogólnej kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w 2014 r.

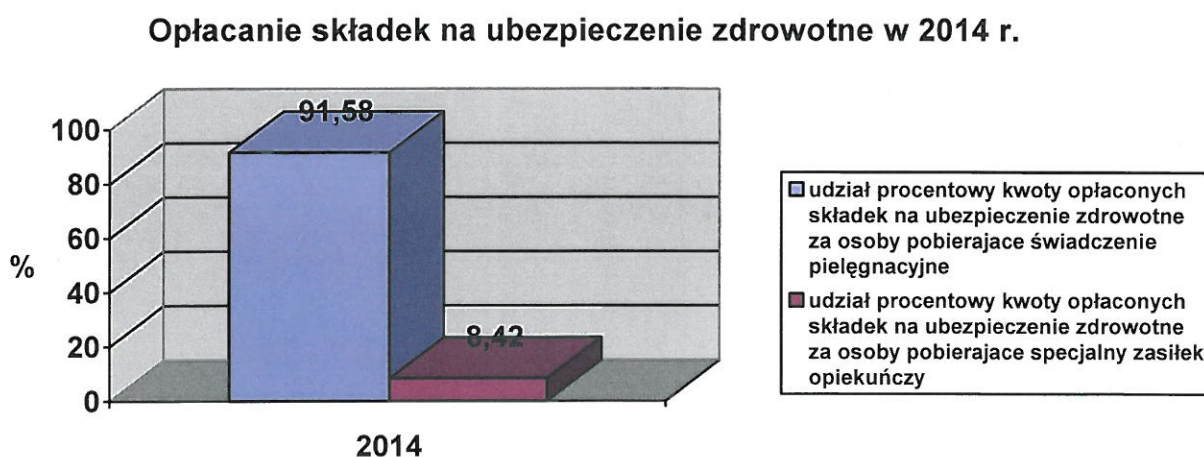

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

1.6. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przepisem art. 66 ust. pkt 28 oraz 28a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby pobierające: specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne, którą zgodnie z przepisem art. 86 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy za osoby otrzymujące wymienione świadczenia opłaca wójt, burmistrz lub prezydent miasta. Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki tj. kwoty odpowiadającej wysokości przyznanego specjalnego zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego.

W 2014 r. w województwie mazowieckim opłacono łącznie 55 568 świadczeń w postaci składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne (w tym w ramach koordynacji – 514 świadczeń) w łącznej kwocie 3 608 911 złotych (w tym w ramach koordynacji – 33 446 złotych), co stanowiło 91,58 % ogólnej kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy. Za osoby pobierające specjalny zasiłek pielęgnacyjny opłacono 7 314 świadczeń w postaci składki na ubezpieczenie zdrowotne w łącznej wysokości 332 016 złotych, co stanowiło 8,42% ogólnej kwoty opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych

1.7. Nienależnie pobrane świadczenia rodzinne

Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest zobowiązana do ich zwrotu. Świadczeniami nienależnie pobranymi są:

- świadczenia rodzinne wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń rodzinnych albo wstrzymanie wypłaty świadczeń rodzinnych w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca te świadczenia była pouczone o braku prawa do ich pobierania,
- świadczenia rodzinne przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia,
- świadczenia rodzinne wypłacone w przypadku, o którym mowa w art. 23a ust. 5, za okres od dnia, w którym osoba stała się uprawniona do świadczeń rodzinnych w innym państwie w związku ze stosowaniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, do dnia wydania decyzji o uchyleniu decyzji przyznającej świadczenia rodzinne,
- świadczenia rodzinne przyznane na podstawie decyzji, której następnie stwierdzono nieważność z powodu jej wydania bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa albo świadczenie rodzinne przyznane na podstawie decyzji, która została następnie uchylona w wyniku wznowienia postępowania i osobie odmówiono prawa do świadczenia rodzinnego.

W 2014 r. gminy województwa mazowieckiego odzyskały świadczenia nienależnie pobrane na łączną kwotę 2 723 532 złotych, z czego kwota 1 921 970 złotych podlegała zwrotowi do budżetu państwa (zatem odzyskano świadczenia wypłacone w latach ubiegłych). Na dzień 31 grudnia 2014 r. stan należności w województwie mazowieckim z tytułu nienależnie pobranych świadczeń wynosił 3 146 333 złotych. Ponadto, w 2014 r. umorzono świadczenia nienależnie pobrane na kwotę 277 860 złotych, natomiast kwota wygaszonych nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych (z uwagi na śmierć osoby, która nienależnie je pobrała) wyniosła 35 831 złotych.

1.8. Liczba osób realizujących świadczenia rodzinne

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w gminach województwa mazowieckiego zadania z zakresu świadczeń rodzinnych realizowało 1450 osób, z czego 1345 osób zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę w łącznym wymiarze 672 etatów, 40 osób zatrudnionych było na podstawie umowy cywilnoprawnej, natomiast 65 osób realizowało przedmiotowe zadania na podstawie innych form

współpracy (m.in. staże, prace interwencyjne, a także osoby przebywające na urloпах macierzyńskich, wychowawczych oraz długotrwałych zwolnieniach).

1.9. Koordynacja świadczeń rodzinnych

Zgodnie z przepisem art. 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych, samorząd województwa realizuje zadania z zakresu świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone. Do zadań tych należy:

- pełnienie funkcji instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
- wydawanie decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego.

Świadczenia rodzinne, które zostały przyznane decyzją marszałka województwa wypłaca organ właściwy w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych. W województwie mazowieckim zadania z zakresu koordynacji świadczeń rodzinnych wykonuje na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie, zwane dalej MCPS.

W 2014 r. z organów właściwych do Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej wpłynęło łącznie 2 081 spraw, w tym 495 spraw na podstawie art. 23a ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz 1 436 spraw na podstawie art. 23a ust. 2 ww. ustawy. W związku z powyższym MCPS, na skutek wniosków organów właściwych, w 448 przypadkach ustalił w trybie art. 23a ustawy, że mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Ponadto, marszałek województwa w 2014 r. wydał łącznie 2 463 decyzje administracyjne w sprawie świadczeń rodzinnych, w tym:

- 371 decyzji ustalających nienależnie pobrane świadczenie rodzinne,
- 4 decyzji ustalających świadczenia rodzinne dla cudzoziemców,
- 878 decyzji ustalających świadczenia rodzinne dla obywateli polskich,
- 103 decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu spłaty nienależnie pobranych świadczeń rodzinnych.

Marszałek województwa ustalił nienależnie pobrane świadczenia rodzinne na łączną kwotę 602 959 złotych, natomiast umorzył (w trybie art. 23a ust. 10 ustawy) nienależnie pobrane świadczenia na łączną kwotę 48 425 złotych.

2. ZASIŁEK DLA OPIEKUNÓW

W dniu 15 maja 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Celem ustawy była realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r. (sygn. akt K 27/13), w którym Trybunał Konstytucyjny uznał, że art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1548) jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

2.1. Prawo do zasiłku dla opiekuna

Ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów określa warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekunów osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z jej zapisami zasiłek dla opiekuna przysługuje:

- a) za okresy od dnia 1 lipca 2013 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy, w których osoba spełniała warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.
- b) od dnia wejścia w życie ustawy, jeżeli osoba spełnia warunki do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2012 r.

Kwota zasiłku dla opiekuna wynosi 520 złotych miesięcznie i wypłaca się go wraz z ustawowymi odsetkami przysługującymi do dnia wejścia w życie ustawy.

Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zasiłku dla opiekuna organ właściwy wszczynał na wniosek osoby ubiegającej się o zasiłek. Wniosek mógł być złożony nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy (tj. do 15 września 2014 r.). Jeżeli w okresie do 15 września 2014 r. toczyło się postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osobie nad którą sprawowana jest opieka, wniosek może być złożony nie później niż w terminie 4 miesięcy od dnia wydania orzeczenia.

Ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna następuje na czas nieokreślony lub jeśli orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony, do końca miesiąca w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Ponadto, zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wpłacie zasiłków dla opiekunów, od rolników, małżonków rolników lub domowników rolników ubiegających się o przyznanie zasiłku dla opiekuna, którym opieka nad niepełnosprawnym członkiem rodziny uniemożliwia prowadzenie gospodarstwa rolnego/wykonywanie w nim pracy, wymagane będzie także złożenie odpowiedniego oświadczenia o zaprzestaniu prowadzenia gospodarstwa rolnego lub wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym złożonego pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

2.2. Kwota wypłaconych zasiłków dla opiekunów oraz liczba świadczeń

W województwie mazowieckim od dnia wejścia w życie ustawy o ustaleniu i wpłacie zasiłków dla opiekunów do 31 grudnia 2014 r. wypłacono 112 665 przedmiotowych zasiłków wraz z odsetkami w łącznej kwocie 58 808 776 złotych, z czego odsetki stanowiły kwotę 1 955 534 złotych.

2.3. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe

Zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wójt, burmistrz lub prezydent miasta ma obowiązek opłacać składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która pobiera zasiłek dla opiekuna. Składkę opłaca się od podstawy odpowiadającej wysokości zasiłku dla opiekuna.

W 2014 r. w województwie mazowieckim opłacono łącznie 54 424 świadczenia w postaci składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna w łącznej kwocie 7 641 548 złotych.

2.4. Obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przepisem art. 66 ust. 1 pkt 28b ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby pobierające zasiłek dla opiekuna, którą zgodnie z przepisem art. 86 ust. 1 pkt 9 ww. ustawy za osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna opłaca wójt, burmistrz lub prezydent miasta.

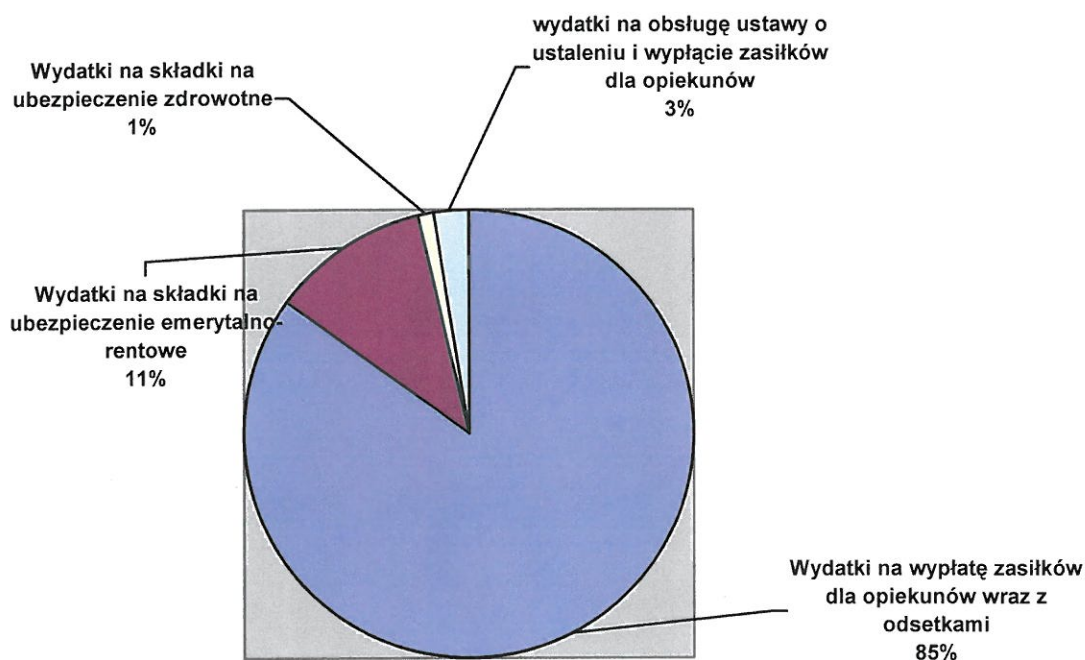
Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki tj. kwoty odpowiadającej wysokości przyznanego zasiłku dla opiekuna.

W 2014 r. w województwie mazowieckim opłacono łącznie 15 527 świadczeń w postaci składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna w łącznej kwocie 685 573 złotych.

2.5. Nienależnie pobrane zasiłki dla opiekunów

Zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu jednorazowym, w 2014 r. gminy województwa mazowieckiego odzyskały nienależnie pobrane zasiłki dla opiekunów na łączną kwotę 52 826 złotych.

Udział procentowy wydatków finansowanych ze środków budżetu państwa na realizację zasiłków dla opiekunów

3. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY:

3.1 Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej:

- do ukończenia przez nią 18 roku życia
- do ukończenia przez nią 25 roku życia, gdy się uczy w szkole lub szkole wyższej
- w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo

Dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie może przekraczać kwoty 725 złotych miesięcznie. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 złotych.

Przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego do dochodu rodziny nie wlicza się kwot otrzymanych świadczeń z tego funduszu.

3.2. Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Na podstawie sprawozdania za IV kwartał 2014 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustalono, że w 2014 r. wypłacono 445 146 świadczeń z funduszu alimentacyjnego na łączną kwotę 172 043 340 złotych. Przeciętna miesięczna wartość świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła 386,49 złotych.

Kwota wypłaconych świadczeń w 2014 r.	Liczba wypłaconych świadczeń w 2014 r.	Średnia wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego
172 043 340 złotych	445 146	386,49 złotych

3.3. Wysokość otrzymywanych przez osoby uprawnione świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Z analizy sprawozdania zbiorczego za 2014 r. wynika również, że przeciętnie miesięcznie w województwie mazowieckim uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego było **35 977 osób**. Największą grupę osób uprawnionych stanowiły osoby które otrzymywały świadczenie w wysokości od 400,01 do 500 złotych (38,47 %). Kolejną grupę stanowiły osoby uprawnione otrzymujące wsparcie w wysokości 300,01 – 400 złotych (30,37 %) oraz w wysokości od 200,01 do

300 złotych (23,03%). Najmniejszą liczbę stanowiły osoby, które otrzymywały świadczenia w wysokości od 100,01 do 200 złotych (7,5%) oraz w wysokości do 100 złotych (0,63%).

Tabela nr 10.

Wysokość wypłacanych świadczeń z funduszu alimentacyjnego – ogółem województwo mazowieckie

Liczba osób uprawnionych otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego (przeciętnie miesięcznie), z tego w wysokości:	35 977	Udział procentowy
- do 100 zł	226	0,63 %
- od 100,01 do 200 zł	2697	7,5 %
- od 200,01 do 300 zł	8284	23,03 %
- od 300,01 do 400 zł	10 928	30,37 %
- od 400,01 do 500 zł	13 842	38,47 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

3.4. Wiek osób uprawnionych

Największą grupę otrzymującą świadczenia z funduszu alimentacyjnego stanowiły osoby uprawnione w wieku od 0 do 17 lat, tj. 82,66 %. Drugą co do wielkości grupę stanowiły osoby uprawnione w wieku 18-24 lat, tj. 17,18 %. Ostatnią grupę stanowiły osoby w wieku 25 lat i powyżej – 0,16 %.

Tabela nr 11.

Wydatki a wiek osób uprawnionych – ogółem województwo mazowieckie

Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego, z tego na osobę uprawnioną w wieku:	172 043 340 zł	Udział wydatków - 100%
0 - 17 lat	142 210 701 zł	82,66 %
18 - 24 lat	29 552 459 zł	17,18 %
25 lat i więcej	280 180 zł	0,16 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonywania zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

3.5. Sytuacja dochodowa rodzin pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W 2014 r. w województwie mazowieckim ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego korzystało przeciętnie miesięcznie 23 315 rodzin. Największą grupę stanowiły rodziny, które nie uzyskiwały żadnego dochodu (27,2%). Na zbliżonym poziomie procentowym były rodziny, które uzyskiwały dochód w wysokości od 0,01 do 100 złotych (18,56 %) oraz w wysokości od 100,01 do 252 złotych (14,94 %). Kolejną grupą były rodziny z uzyskiwanym dochodem na poziomie od 362,51 do 504 złotych (12,19 %) oraz rodziny z dochodem od 252,01 do 362,50 złotych (11,1 %). Najmniejszą grupę stanowiły rodziny uzyskujące dochód w wysokości od 583,01 do 725 złotych (9,43 %) oraz od 504,01 do 583 złotych (6,58 %).

Tabela nr 12.

Dochód w rodzinach pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego – ogółem województwo mazowieckie

Średnia liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	23315	100%
- bez dochodu	6339	27,20%
- od 0,01 do 100 zł	4328	18,56%
- od 100,01 do 252 zł	3484	14,94%
- od 252,01 do 362,50 zł	2589	11,10%
- od 362,51 do 504 zł	2843	12,19%
- od 504,01 do 583 zł	1533	6,58%
- od 583,01 do 725 zł	2199	9,43%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonywania zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

3.6. Podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych

Organem właściwym do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych jest organ właściwy dłużnika, którym według ustawy jest odpowiednio wójt, burmistrz lub prezydent

miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego następuje:

- po przyznaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej (w przypadku, gdy organ właściwy dłużnika jest jednocześnie organem właściwym wierzyciela),
- na wniosek organu właściwego wierzyciela bądź,
- na wniosek osoby uprawnionej w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów.

Narzędzia, które mają podnosić skuteczność ściągania należności od dłużników:

- a) Współpraca organu właściwego wierzyciela i organu właściwego dłużnika poprzez wzajemne informowanie się o podejmowanych działaniach,
- b) Ustalanie sytuacji dochodowej, majątkowej, zawodowej i zdrowotnej dłużnika oraz przyczyn niewywiązywania się z obowiązku alimentacji poprzez przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych oraz odbieranie oświadczeń majątkowych od dłużników,
- c) W przewidzianych ustawą przypadkach wszczynanie i przeprowadzanie postępowania w celu uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- d) Kierowanie wniosków do powiatowych urzędów pracy o aktywizację zawodową dłużników,
- e) Kierowanie wniosków o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego,
- f) Kierowanie wniosków do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu,
- g) Zgłaszanie dłużników do Krajowego Rejestru Dłużników.

Na podstawie sprawozdania za IV kwartał 2014 r. z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustalono, że w województwie mazowieckim było przeciętnie **24 244 dłużników w stosunku do których podjęto 56 627 różnych działań**. Po przeprowadzeniu wywiadu alimentacyjnego przekazano komornikom łącznie 10 521 informacji (18,58%) mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących zarówno z wywiadu alimentacyjnego jak i oświadczenia majątkowego. Ponadto, przekazano komornikom sądowym 449 informacji (0,79%) mające wpływ na egzekucję, a pochodzące z rodzinnego wywiadu środowiskowego. W 2368 przypadkach (4,18%) zobowiązano dłużników do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy, natomiast w 6213 przypadkach (10,97%) poinformowano urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużników. Starostowie przekazali 307 informacji (0,54%) w przedmiocie odmowy przez dłużników zarejestrowania się jako bezrobotny lub poszukujący pracy bądź odmowie bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych

albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych. W stosunku do największej liczby dłużników - 10 890 dłużników (19,23%) podjęto działanie polegające na wszczęciu postępowania w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych. W sprawach tych wydano 7428 decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (13,12 %), natomiast w 1899 sprawach (3,35%) umorzono wszczęte w tym przedmiocie postępowanie administracyjne. Po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych skierowano 7089 wniosków (12,52 %) o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego oraz 4356 wniosków (7,69 %) o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika. Jedynie w 182 przypadkach wystąpiono do starosty z wnioskiem o zwrot zatrzymanego prawa jazdy (0,32 %). Tylko 3 z 314 jednostek realizujących na terenie województwa mazowieckiego zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów wystąpiła do sądu z łącznie 3 pozwami o zasądzenie alimentów od osób zobowiązanych do alimentacji w dalszej kolejności (0,0052%), natomiast w 7 przypadkach (0,01%) wystąpiono do sądu z informacją o beczynności lub opieszałości komornika sądowego.

Ponadto organy właściwe wierzyciela z terenu województwa mazowieckiego przekazały w 2014 r. łącznie 4915 informacji gospodarczych (8,68%) do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Tabela nr 13.
Liczba podjętych działań wobec dłużników alimentacyjnych

Działanie:	Liczba działań	
	Suma – 56 627	100%
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, pochodzących z wywiadu alimentacyjnego oraz oświadczenia majątkowego	10 521	18,58%
Przekazanie komornikowi sądowemu informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z rodzinnego wywiadu środowiskowego	449	0,79%
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	2368	4,18%
Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	6213	10,97%
Informacje od starosty o odmowie dokonania przez dłużnika alimentacyjnego czynności, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 2 i 3 ustawy	307	0,54%
Wszczęcie postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	10 890	19,23%

Wydanie decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	7428	13,12%
Wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych:	1899	3,35%
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego	7089	12,52%
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	4356	7,69%
Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	182	0,32%
Wystąpienie z powództwem o ustalenie alimentów od innych osób	3	0,0052%
Informacje przekazywane do sądu o beczynności lub opieszałości komornika sądowego (art. 3 ust. 8 ustawy)	7	0,01%
Przekazanie informacji gospodarczej do biura informacji gospodarczej o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy	4915	8,68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonywania zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

3.7. Zwrot należności przez dłużników alimentacyjnych z tytułu otrzymywanych przez osoby uprawnione świadczeń z funduszu alimentacyjnego

W 2014 r. dłużnicy alimentacyjni dokonali zwrotu należności na łączną kwotę **23 045 210,14 złotych**, z czego kwota **14 091 014,87 złotych** stanowiła dochód budżetu państwa, kwota **4 610 271,15 złotych** stanowiła dochód własny gminy wierzyciela, natomiast kwota **4 343 924,12 złotych** stanowiła dochód własny gminy dłużnika.

Na podstawie sprawozdania ustalono, że dochody własne gmin z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego zwróconych przez dłużników alimentacyjnych wyniosły **8 926 860 złotych**. W gminach województwa mazowieckiego jedynie **22,19 %** tej kwoty, tj. **1 981 506 złotych** zostało wykorzystanych, zgodnie z art. 27 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, na podejmowane działania wobec dłużników oraz obsługę wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W roku 2014 r. dokonano umorzeń należności dłużników alimentacyjnych na kwotę **320 828 złotych**, z czego należność 224 695 złotych stanowiła kwotę wypłaconą na podstawie obecnie obowiązującej ustawy, należność 71 709 złotych stanowiła kwotę wypłaconych świadczeń na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej, natomiast należność 24 424 złotych stanowiła kwotę wypłaconą na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 roku o funduszu alimentacyjnym.

Z uwagi na śmierć dłużników alimentacyjnych, w 2014 r. dokonano wygaszenia należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaliczki alimentacyjnej oraz należności likwidatora funduszu alimentacyjnego wypłacanego na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 roku na łączną kwotę **15 552 813 złotych**.

Gminy województwa mazowieckiego wykazały, że na dzień 31.12.2014 r. zadłużenie z tytułu wypłacanych od 1.10.2008 r. świadczeń z funduszu alimentacyjnego **wyniosło 822 334 197 złotych**.

3.8. Nienależnie pobrane świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów osoba, która nienależnie pobrała świadczenia jest zobowiązana do ich zwrotu. Świadczeniami nienależnie pobranymi są:

- świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń rodzinnych albo wstrzymanie wypłaty świadczeń rodzinnych w całości lub w części,
- przyznane lub wypłacone w przypadku świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą te świadczenia,
- wypłacone bez podstawy prawnej lub w rażącym naruszeniu prawa, jeżeli stwierdzono nieważność decyzji przyznającej świadczenie albo w wyniku wznowienia postępowania uchylono decyzję przyznającą świadczenie i odmówiono prawa do świadczenia,
- wypłacone, w przypadku gdy osoba uprawniona w okresie ich pobierania otrzymała niezgodnie z kolejnością określoną w art. 28, zaległe lub bieżące alimenty, do wysokości otrzymanych w tym okresie alimentów.

W 2014 r. gminy województwa mazowieckiego odzyskały świadczenia nienależnie pobrane na łączną kwotę 673 028 złotych, z czego kwota 509 500 złotych podlegała zwrotowi do budżetu państwa (zatem odzyskano świadczenia wypłacone w latach ubiegłych). Na dzień 31 grudnia 2014 r. stan należności w województwie mazowieckim z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosił 1 944 198 złotych. Ponadto, w 2014 r. umorzono świadczenia nienależnie pobrane na kwotę 85 521 złotych.

3.9. Liczba osób realizujących fundusz alimentacyjny

Na dzień 31 grudnia 2014 r. w gminach województwa mazowieckiego zadania z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizowało 577 osób, z czego 540 osób zatrudnionych było na podstawie umowy o pracę w łącznym wymiarze 248 etatów, 8 osób zatrudnionych było na podstawie umowy cywilnoprawnej, natomiast 29 osób realizowało przedmiotowe zadania na podstawie innych form współpracy (m.in. staże, prace interwencyjne, a także osoby przebywające na urloпах macierzyńskich, wychowawczych oraz długotrwałych zwolnieniach).

4. WYNIKI PRZEPROWADZONYCH W 2014 ROKU KONTROLI REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU USTAWY O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH I USTAWY O POMOCY OSOBOM UPRAWNIONYM DO ALIMENTÓW

W 2014 r. inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego przeprowadzili 50 kontroli, z tego 7 kontroli w zakresie realizacji ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz 43 kontrole w zakresie realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych. 47 kontroli zostało przeprowadzonych w trybie zwykłym, natomiast 3 kontrole przeprowadzono w trybie uproszczonym. Przedmiotem przeprowadzanych kontroli było:

Z zakresu świadczeń rodzinnych:

- Sposób organizacji i realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – 41 jednostek
- Sposób organizacji i realizacji zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych – 1 jednostka
- Sposób rozpatrywania wniosku o przyznanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w związku ze złożoną skargą – 1 jednostka

Z zakresu funduszu alimentacyjnego:

- Sposób organizacji i realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, prawidłowości ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zwrotu należności oraz jakości działań aktywizujących podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych – 1 jednostka
- Sposób organizacji i realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz jakości działań aktywizujących podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych – 2 jednostki
- Ustalenie zasadności zarzutów podnoszonych w skardze dotyczącej funduszu alimentacyjnego – 1 jednostka
- Sprawdzenie wykonania zaleceń pokontrolnych dotyczących organizacji i realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, prawidłowości ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zwrotu należności oraz jakości działań aktywizujących podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych – 1 jednostka
- Sprawdzenie wykonania zaleceń pokontrolnych w zakresie sposobu organizacji i realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz jakości działań aktywizujących podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych – 1 jednostka
- Sprawdzenie wykonania zaleceń pokontrolnych dotyczących realizacji zadań w zakresie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów – 1 jednostka

W 2014 r. w województwie mazowieckim nie przeprowadzano kontroli z zakresu realizacji ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Celem prowadzonych kontroli była ocena sposobu wykonywania przez gminę zadań pod względem legalności i rzetelności. Kontrole z zakresu świadczeń rodzinnych były w 2014 r. zadaniem priorytetowym Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej.

Podczas przeprowadzanych kontroli szczególną uwagę zwracano przede wszystkim na prawidłowość ustalania uprawnień do świadczeń rodzinnych oraz na działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych, które mają doprowadzić do wzrostu ściągальności należności wynikających wymienionych w art. 28 ustawy.

Skontrolowanym jednostkom łącznie wydano 159 zaleceń pokontrolnych, które oceniane były pod kątem:

- Organizacji realizacji zadania,
- Prawidłowości przyznawania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka,
- Prawidłowości przyznawania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- Prawidłowości podejmowania działań w sprawie zwrotu należności,
- Prawidłowości podejmowania działań aktywizacyjnych wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 14.

Liczba przeprowadzonych kontroli i liczba wydanych zaleceń pokontrolnych

Jednostka	Liczba przeprowadzonych kontroli, w tym:	-liczba przeprowadzonych kontroli z zakresu świadczeń rodzinnych	-liczba przeprowadzonych kontroli z zakresu funduszu alimentacyjnego	Liczba wydanych zaleceń pokontrolnych, w tym:	-liczba wydanych zaleceń z zakresu świadczeń rodzinnych	-liczba wydanych zaleceń z zakresu funduszu alimentacyjnego	% wykonanych kontroli
Oddział Warszawa	16	15	1	94	80	14	32 %
Delegatura Radom	7	6	1	14	11	3	14 %
Delegatura Ciechanów	11	7	4	17	10	7	22 %
Delegatura Ostrołęka	10	10	0	19	19	0	20 %
Delegatura Siedlce	1	1	0	0	0	0	2 %
Delegatura Płock	5	4	1	15	11	4	10 %
Razem	50	43	7	159	131	28	100%

Źródło: opracowanie własne

4.1. Organizacja realizacji zadania

Spośród 46 skontrolowanych jednostek, które były kontrolowane w zakresie organizacji realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego 35 z nich zostało ocenionych pozytywnie przez Wojewodę Mazowieckiego, co oznacza że w toku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień. 3 skontrolowane jednostki w tym zakresie oceniono pozytywnie z uchybieniami, 7 jednostek oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami, natomiast 1 jednostkę oceniono negatywnie.

Najczęściej występujące uchybienia oraz nieprawidłowości w zakresie organizacji realizacji przedmiotowego zadania mające wpływ na ocenę to:

- brak stosownych zapisów w statucie oraz regulaminie organizacyjnym jednostki,
- brak komórki organizacyjnej albo samodzielnego stanowiska do realizacji zadań z zakresu ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- brak stosownych upoważnień do prowadzenia postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne,
- brak stosownych upoważnień do prowadzenia postępowania w sprawach funduszu alimentacyjnego,
- brak stosownych upoważnień do podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych,
- brak stosownych upoważnień do przekazywania do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 pkt 1 i 2 w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy,
- brak zastosowania z art. 53 ust. 2 w związku z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz zapisami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (obsługa finansowo – księgowa Ośrodka prowadzona przez skarbnika gminy),
- brak dostosowania struktury organizacyjnej do zapisów dokumentów regulujących organizację pracy jednostki.

Ponadto, w trakcie kontroli w kilku jednostkach stwierdzono brak instrukcji kancelaryjnej właściwej dla kontrolowanej jednostki.

4.2. Przyznawanie prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu urodzenia dziecka oraz do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka

Spośród 41 skontrolowanych jednostek, które były kontrolowane w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu urodzenia dziecka oraz do jednorazowej zapomogi oceniono je następująco:

- w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu urodzenia dziecka pozytywnie oceniono 14 jednostek, pozytywnie z uchybieniami - 11 jednostek, pozytywnie z nieprawidłowościami - 15 jednostek, natomiast negatywnie oceniono 1 jednostkę;
- w zakresie ustalania uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka pozytywnie oceniono 13 jednostek, pozytywnie z uchybieniami – 13 jednostek, pozytywnie z nieprawidłowościami – 14 jednostek, negatywnie – 1 jednostkę.

Najczęściej występujące uchybienia oraz nieprawidłowości w zakresie ustalania uprawnień do zasiłku rodzinnego i dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka mające wpływ na ocenę to:

- niekompletność wniosków o przyznanie prawa do świadczeń rodzinnych (brak wymaganych dat i podpisów na wniosku, brak niezbędnych oświadczeń i zaświadczeń w celu ustalenia sytuacji dochodowej i rodzinnej),
- nieprawidłowe obliczenie dochodu rodziny,
- niekompletność składników decyzji zgodnie z art. 107 Kpa (najczęściej- brak uzasadnienia prawnego lub/i faktycznego),
- brak potwierdzenia odbioru decyzji przez stronę lub daty jej odbioru,
- niekompletnie wypełnione zaświadczenie o pozostawianiu kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu,
- brak zastosowania art. 24a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- brak zastosowania zapisów art. 5 ust. 4, 4a oraz 4b w związku z art. 3 pkt 23 i pkt 24 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- dochód rodziny obliczany bez uwzględnienia gruntów rolnych o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha fizyczny lub 1 ha przeliczeniowy,

4.3. Przyznawanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata

W 2014 r. 2 jednostki zostały skontrolowane w zakresie przyznawania prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Jedna z jednostek została w tym zakresie oceniona pozytywnie, natomiast druga – pozytywnie z uchybieniami.

Na sformułowane oceny wpływ miały następujące uchybienia i nieprawidłowości:

- niekompletność wniosków o przyznanie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (brak wymaganych dat i podpisów na wniosku).

4.4. Podejmowanie działań w sprawie zwrotu należności

W 2014 r. 2 jednostki zostały skontrolowane w zakresie prawidłowości podejmowania działań w sprawie zwrotu należności przez dłużników alimentacyjnych. Obie jednostki zostały ocenione pozytywnie w tym zakresie, a zatem nie stwierdzono nieprawidłowości ani uchybień.

4.5. Podejmowanie działań aktywizujących wobec dłużników alimentacyjnych

W 2014 r. 5 jednostek zostało skontrolowanych w zakresie prawidłowości podejmowania działań aktywizujących wobec dłużników alimentacyjnych. W tym zakresie 2 jednostki oceniono pozytywnie, 2 oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami, natomiast 1 z nich oceniono negatywnie.

Na sformułowane oceny wpływ miały uchybienia i nieprawidłowości:

- niekompletność składników decyzji w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (najczęściej- brak uzasadnienia prawnego lub/i faktycznego),
- nieterminowość wydanych decyzji w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych,
- nieprawidłowo i nieterminowo podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych,
- bezczynność organów w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych (brak wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kodeksu karnego, brak wniosku o zatrzymanie prawa jazdy, brak wszczęcia postępowania w przedmiocie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych i brak decyzji w tym zakresie, brak wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika do organu właściwego dłużnika, brak

wezwania dłużnika celem przeprowadzenia z nim wywiadu alimentacyjnego i odebrania oświadczenia majątkowego, brak wniosku o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika),

- brak informacji do organu właściwego wierzyciela i komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika,
- niestosowanie przez organy właściwe wierzyciela obowiązku określonego w art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Ponadto, w 2014 r. przeprowadzono 2 kontrole na skutek skarg złożonych przez obywateli. Jedna z kontroli dotyczyła ustalania uprawnień do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, natomiast druga dotyczyła ustalania uprawnień do świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Obie kontrole potwierdziły bezzasadność złożonych skarg.

5. PODSUMOWANIE

a) w zakresie realizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych

Na podstawie danych przekazanych przez gminy województwa mazowieckiego w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych ustalono, że w 2014 r. wypłacono o 6,95 % mniej świadczeń rodzinnych w porównaniu do roku 2013 r., natomiast wydatki na świadczenia rodzinne zmalały o 5,37 % w porównaniu z rokiem 2013 r. Istotnym podkreślenia jest, że pomimo zmniejszenia wydatków na wypłatę świadczeń rodzinnych, jednocześnie od maja 2014 r. gminy wypłacają zasiłki dla opiekuna, które spowodowały wydatki budżetu państwa na kwotę 58 808 776 złotych.

Wydatki na obsługę świadczeń rodzinnych finansowane zarówno ze środków własnych jak i środków z budżetu państwa natomiast zwiększyły się o 2,57 % w porównaniu do 2013 r., jednak udział środków z budżetu państwa był mniejszy o 5,56 %.

b) w zakresie realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Na podstawie danych przekazanych przez gminy województwa mazowieckiego w sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu funduszu alimentacyjnego można stwierdzić, że w 2014 r. wypłacono o 0,15 % więcej świadczeń z funduszu alimentacyjnego niż w roku poprzednim. Wydatki w tym zakresie wzrosły o 2,98 % w porównaniu z rokiem 2013.

Wydatki na obsługę ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (finansowane zarówno ze środków własnych gmin jak i środków budżetu państwa) wzrosły w stosunku do 2013 r. o 12,97%.

c) w zakresie kontroli z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego

Wyniki kontroli z obszaru świadczeń rodzinnych wskazują, że organy właściwie prawidłowo prowadzą postępowania w zakresie przyznawania prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkiem z tytułu urodzenia dziecka oraz do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Pomimo stwierdzanych nieprawidłowości i uchybień przede wszystkim w zakresie gromadzenia dokumentacji i obliczania dochodu rodziny, istotnym podkreślenia jest, że jednostki prawidłowo ustalają prawo do przedmiotowych świadczeń.

Wyniki kontroli z obszaru funduszu alimentacyjnego wskazują, że postępowanie w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego organy prowadzą prawidłowo, natomiast w dalszym ciągu (w odniesieniu do kontroli z lat ubiegłych) pojawiają się nieprawidłowości w zakresie podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych. W dalszym ciągu Wydział Polityki Społecznej zwraca uwagę na konieczność poprawy odzyskiwania należności od dłużników alimentacyjnych poprzez terminowe i prawidłowe podejmowanie działań aktywizujących wobec dłużników.

Sporządziła:
Patrycja Kolečka-Kozłowska
starszy inspektor wojewódzki